

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2002/2003.- Nr. 32.

VRAGEN van de PvdA-fractie van de heer H.A. Boldewijn
betreffende risico's bij aanbestedingen.
(Binnengekomen: 14 augustus 2002.)

Vandaag verscheen het boek van C. Bos over de schaduwboekhouding van Koop Tjuchem dat handelt over wat inmiddels bekend is als de bouwfraude. Al eerder gaf uw college antwoord op raadsvragen over dit onderwerp. Daarin heeft het college benadrukt dat er in onze gemeente geen aanwijzingen zijn van fraude bij aanbestedingen. Het boek Bos lijkt in een andere richting te wijzen maar wat dat betreft lijkt het ons verstandig de resultaten van het parlementaire onderzoek dat is ingesteld af te wachten.

Wij vragen aandacht voor het verloop van lopende en komende aanbestedingsprocedures bij de verschillende gemeentelijke diensten. Wij vinden dat al het mogelijke moet worden gedaan om te waarborgen dat fraude wordt voorkomen en dat voorbestedingen niet plaatsvinden. Maatregelen nú kunnen ook voorkomen dat het toch al geschokte vertrouwen van de burgers in de overheid niet nog verder op de proef wordt gesteld.

Een aantal gemeenten in het land is tot de conclusie gekomen dat zij onvoldoende eigen expertise bezitten om aanbestedingen te organiseren en vooral ook om de aanbestedingsresultaten naar waarde te kunnen beoordelen. Wij vinden dat ook in Groningen het duidelijk moet zijn dat in voorkomende gevallen de vereiste expertise voor aanbesteding steeds gegarandeerd is.

Op grond hiervan stellen wij u de volgende vragen:

1. Is het college het met ons eens dat aanbestedingsprocedures die op dit moment lopen en die ook in de komende periode zullen worden gestart, extra aandacht verdienen om risico's t.a.v. fraude zo veel mogelijk uit te sluiten?
2. Welke maatregelen denkt het college te nemen om bij lopende en komende aanbestedingsprocedures de kans op fraude te minimaliseren en voorbestedingen te voorkomen?
3. Wat gaat het college doen om de burgers van onze stad duidelijk te maken dat op dit moment extra zorgvuldig met aanbestedingen wordt omgegaan om mogelijke onrust ten gevolge van publicaties als hierboven genoemd te beperken?
4. Wij vragen het college de raad te informeren op welke wijze wordt vastgesteld of de vereiste expertise bij aanbesteding en beoordeling van aanbestedingsresultaten voorhanden is.

Burgemeester en wethouders beantwoorden deze vragen als volgt.

Groningen, 24 september 2002

◆ **Algemeen**

Alvorens de vragen afzonderlijk te beantwoorden enkele kanttekeningen over de risico's die een opdrachtgever loopt bij aanbestedingen.

Wij onderscheiden vier soorten aanbestedingen:

1. Openbare aanbesteding, al dan niet in EG-verband: elke inschrijver die aan de criteria voldoet kan inschrijven.
2. Meervoudig onderhandse aanbesteding: de opdrachtgever nodigt een beperkt aantal inschrijvers uit.
3. Enkelvoudig onderhandse aanbesteding: de opdrachtgever nodigt één inschrijver uit.
4. Regieopdracht: met één aannemer worden bindende eenheidsprijzen afgesproken.

De kans dat inschrijvers onderling prijsopdrijvende afspraken maken is in de GWW-sector (grond-, weg- en waterbouw) vooral aanwezig bij de meervoudig onderhandse aanbestedingen. Die inschrijvers kunnen elkaar gemakkelijk opzoeken en 'het werk verdelen'. De GWW-projecten van RO/EZ die openbaar aanbesteed worden zijn relatief klein van omvang en bovendien zijn er regionaal veel bedrijven die het werk graag willen uitvoeren. Daarom is de concurrentie groot en weten de inschrijvers niet met 100% zekerheid wie zal inschrijven. Een serieuze inschrijver zal liever zelf scherp inschrijven dan met enkele collega's prijsopdrijvende afspraken maken, waardoor hij niet meer de laagste wordt. Wij kunnen dit nagaan omdat wij de dienst zelf een kostenbegroting laten maken. Aan de hand daarvan kunnen wij vaststellen dat de openbare aanbestedingen een consequent laag inschrijfniveau kennen.

Bij enkelvoudige onderhandse aanbestedingen en regieopdrachten zijn prijsopdrijvende afspraken niet aan de orde. Het gaat daarbij veeleer om de integriteit van de opdrachtgever.

In de stukken van de heer Bos wordt gesuggereerd dat het project Zuiderdiep 2^e fase (bergingsriool en herinrichting) f 700.000,-- aan verdeelgelden heeft opgebracht. Als bijlage vindt u bij deze beantwoording de originele rapportage van het aanbestedingsresultaat (d.d. 16-02-1996) van dat project. Uit de inschrijfbedragen kunnen wij niet de conclusie trekken dat er f 700.000,-- is verrekend. De aanbesteding kwam immers onder onze besteksbegroting uit.

Als bijlage is ook de gehele aanbestedingsrapportage van het jaar 2001 toegevoegd.

◆ **Beantwoording van de vragen**

1. *Is het college het met ons eens dat aanbestedingsprocedures die op dit moment lopen en die ook in de komende periode zullen worden gestart, extra aandacht verdienen om risico's t.a.v. fraude zo veel mogelijk uit te sluiten?*

Wij vinden dat deze risico's bij lopende en nieuwe aanbestedingsprocedures alle nodige aandacht verdienen, maar ook dat deze risico's in de ambtelijke organisatie reeds terdege werden en worden onderkend.

- 2. Welke maatregelen denkt het college te nemen om bij lopende en komende aanbestedingsprocedures de kans op fraude te minimaliseren en voorbestedingen te voorkomen?*

Wij overwegen op dit moment geen extra maatregelen. De huidige werkwijze blijft gevolgd. Die werkwijze ten aanzien van aanbesteden houdt in: de grootte van de aan te besteden projecten zorgvuldig kiezen; het scherp volgen van het aanbestedingsbeleid; van alle projecten een kostenraming maken; bij meervoudige onderhandse aanbestedingen daadkrachtig ingrijpen bij een te hoog inschrijfniveau. Wij kunnen niet voorkomen dat inschrijvers voorbestedingen houden, echter wel ingrijpen indien het inschrijfbeeld aanleiding zou geven tot het vermoeden dat een dergelijke voorbesteding heeft plaatsgevonden.

- 3. Wat gaat het college doen om de burgers van onze stad duidelijk te maken dat op dit moment extra zorgvuldig met aanbestedingen wordt omgegaan om mogelijke onrust ten gevolge van publicaties als hiervoren genoemd te beperken?*

Wij zien de resultaten van de parlementaire enquête met belangstelling tegemoet. Eventuele aanbevelingen van de betreffende commissie zullen wij nauwgezet bestuderen om na te gaan of in de gemeentelijke aanbestedingspraktijk nog verbeteringen gewenst en mogelijk zijn.

- 4. Wij vragen het college de raad te informeren op welke wijze wordt vastgesteld of de vereiste expertise bij aanbesteding en beoordeling van aanbestedingsresultaten voorhanden is.*

De gemeente heeft een klein team van calculatoren in dienst dat zowel door scholing als praktijkervaring kan beschikken over tenminste dezelfde expertise als hieromtrent in het bouwbedrijfsleven voor handen is. Het team werkt met onderlinge checks, houdt zich stelselmatig op de hoogte van technologische en materiële ontwikkelingen in de sector en heeft in eigen beheer een verfijnde calculatiemethodiek ontwikkeld die inmiddels door Arcadis e.a. voor toepassing is overgenomen. Bij vacatures worden kandidaten expliciet getoetst op kennis en praktijkervaring.